

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica s[e]c[und]a post trinitat[is]. II Sermo. LXXXVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Unde nō solū confitebunt sed etiā sibi-
 sis vehementer insultabūt per ineffabiles
 remorsum conscientie sue. Sed tarda est
 ista penitētia et inutilis. ideo quia tarde fuit
 doctus post vulnera qui sibi cauet. Sero
 medicina parat. dum mala per longas cō-
 ualuerit moras. Propter ergo istas tres
 causas merito voluptas carnis dicit esse
 vana. tum quia fragilis et caduca. tum quā
 sumptuosa. tum quia onerosa. Et quibus
 arguit esse transitoria et vana. Hinc Sa-
 lomō ait Ecclesiastes pmo. Vanitas va-
 nitatū et omnia vanitas. Exponit Hugo
 de vanitate mutabilitatis. que est in rebus
 istis. siue quā inanes sunt. siue quā transito-
 rie. ymo in eo vane sunt. quā ostendunt quod
 nō habent. In isto vane sunt. quā nō pma-
 nent in eo quod habent sibi. Vane sunt quā
 solā formā habēt. essentiā nō habent. Sic
 vane sunt. quā si aliquā essentiā habent. sed
 substantiā nullā habent. Illic vane sunt.
 quā sine veritate speciē apponūt. Sic vane
 sunt. quā statim procedūt et transeūt. Hec
 Hugo. Ex quibus potest trahi descriptio cō-
 munit. Quā vanū est quod nō prebet fruc-
 tum famulanti. nec fulcimen innitenti. nec
 pulcritudinē cōtinenti. Et quā omnia in quibus
 mūdani querūt voluptatē ita caduca et va-
 na et deficientia sunt. patet quod quā diligūt
 nō solū vana sed ipsa vanitas facti sūt. Iux-
 ta illud Hieremie. ij. Ambulauerunt post
 vanitates. et vana facti sunt. Unde clamat
 ppheta. Filij hominū. vsque ad graui corde.
 vt quid diligitis vanitatem et queritis mē-
 daciū. Imo nō solum tales dicunt amare
 mendaciū. sed etiam dicunt insanire. Un-
 de propheta. Beatus vir qui non respexit
 in vanitates et insanias falsas. Patet igitur
 quod tota voluptas seculi siue consistit in
 opulentijs et diuitijs. siue in delicijs et la-
 scijs. non est nisi vanitas. Unde Salo-
 mon enumeratis multis talibus scz edifi-
 ciorū et habitaculoz amplificatione scrui-
 entū et famulantiū multiplicatiōe. armē-
 torū numerositate. thesaurorū multiplica-
 tione. in quibus omnibus dicit se habundasse.
 Statim subdit. Cūq; conuertisset me ad
 vniuersa opera et ad labores in quibus fru-
 stra sudaueram. vidi in omnibus vanitatem.
 Ecce natura voluptatis que in se est vana
 et transitoria. Et tū de primo.

Diri secundo quod circa re-
 sionem car-
 nalis voluptatis attendenda est maxima
 cautela. Sicut enim dicit iuriscōsultus.
 Ubi maius periculū imminet. ibi cautius
 est agendum. Et quia omnia sepe peccata
 procedunt ex voluptate et delicijs mūdā-
 eo quod sunt quasi quedā impedimenta spiri-
 tualis exercitiij. vt dicit Bernhardus ser-
 mone. xxxij. Corpore enim molliori reddi-
 to et delicato necesse est etiā animā precipi-
 tari ex corporis morbo. Inquit Lbryso.
 super epistolā ad Hebrēos Omelia. xxix.
 Et ideo magna cautela opus est ad occur-
 rendū eidē. Sūt autē tria p̄cipua que nos
 cautos faciūt circa voluptatē carnalem et
 vanitates huius mūdi. Prima cautela est
 aliqualis subtractio. nō solū illicitorū et
 prohibitorū. sed etiā licitorū necessariorū
 et cōcessorū. Nam et si omnia possent licere
 nō omnia tamē expeditū. vt dicit apostolus
 Unde dicit Richardus in libro de cōtē-
 platione. Nunquā affectus noster ad deside-
 rium eternorū p̄fecte accendit. nec intellē-
 tus ad celestij contemplatiōis p̄fecte acci-
 tur. nisi cura carnis etiā in licitis et neces-
 sarijs frequētē et fortiter repellat. Hec il-
 le. Et certe sic videm⁹ ad sensum quod hūi
 tempore viuūt et moderate. non de facili
 possunt inclinari aut deduci ad volup-
 tes que in quadam superfuitate resoluuntur.
 qui et ipsi de necessarijs sibi et licitjs mē-
 ta subtrahunt. Secūda cautela est repul-
 sio quarūlibet deliciarū in principio. Hāc
 sicut ait Seneca Epistola. xxvij. Qui
 se voluptatibus iungūt et in cōsuetudinē
 deducūt nō possunt eis postea carere. Ad
 hoc enim vsq; perueniūt miserimi vt illis quod
 supernacua fuerūt sunt necessaria. seruiant
 itaq; voluptatibus suis. Tales non fructur
 et mala sua quod malozum est vicium
 amant. Hec Seneca. Et ideo dicit Augu-
 stinus libro sexto de musica. Quod cōsuetu-
 do est quasi affabricata nature. Resistēdū
 ergo est in principio talibus. ne homo ve-
 niat in cōsuetudinē. Nam postea vincere
 cōsuetudinē dura est pugna. Inquit Aug⁹.
 super ps. xxx. Et hec est ratio. quia vt dicit
 Holgorth sup libzū Sapientie caplo. xxi.
 Cōsuetudo magnam habet violentiā incli-
 nādo voluntatē ad se. Et tō sicut optima
 est assuesca ad bonas cōsuetudines et vici-

¶ **D**onica secunda post trinitatis

tuos. ita periculosum et pessimum assuesci ad vicia. Unde narrat **Valerius** lib. vij. cap. ij. in fine. **Q** cretenses cum acerbissima execratione vni voluerunt aduersus eos quos vehementer oderunt. operantur ut mala consuetudine delectent. molestosque voto grauem efficacissimum vltionis aduentum reperiant. **Hec ille.** Et **Augustinus** libro vij. Confessionum. capitulo quinto conquerit de mala consuetudine que cum tenebat in errore plurimo tempore. ita quod de consuetudine facta fuit peccandi necessitas. Refert **Barimus** in sermone de sancto **Iohanne baptista**. quendam sapientem dixisse. Bene consuescere pudebit dissuescere. Et iterum. Bona loquamur. transiet sermo in effectum. Ecce quod malum est malis consuescere. Unde metricè dicitur. Qui non assuescit virtuti dum iuuenescit. **V**icij nescit discedere quando senescit. **T**ertia cautela est consideratio omnium indecentium ad hoc cooperantium. Omnia enim hic bene considerata dissuadent. et non promouent voluptatem. Et primo locus in quo sumus. **Q**ui secundum **Augustinum** est locus miserie et vallis lachrymarum in quo magis flendum est quam tunc semper. **S**ecundo tempus in quo sumus. **U**niuersum enim tempus presentis vite vigilia quedam est sollemnitate magne et eterni sabbati quod prestolamur. **V**igilia enim non est tempus deliciarum. sed festum. **I**nquit **Ciuitelium** de lata petra. **T**ertio dissuadet hoc christus cum suis sanctis qui omnes elegerit illud quod carni est molestius. **E**t quisquam aliud docet aliud suadet ab eo tanquam a se ductore est cauendum. dicit **Bernhardus**. **Q**uarto dissuadet hoc carnis breuitas. quia breues dies hominis sunt. **I**nquit **Iob** xij. **Q**uanto eorum indignitas. **D**icit enim **Seneca**. In voluptate nichil est magnificentius. aut quod naturam proximam deo doceat. **N**on est animi virilis sed puerilis voluptates carnis amare. **J**uxta illud **Genesis** primum. Postquam conueni. voluptati operam dabo. dicit **Sara** vxor **Abrahe**. **S**exto dissuadet hoc indigentia proximorum dicentium. **H**obis inquit fame. siti. nuditate et frigore laborantibus. quid conferunt tot muratoria vel extensa in perniciis. vel plicata in manticiis. **N**ostrum est quod effunditis. nobis crudeliter subtrahitur quod inutiliter expenditur. **I**deo inueniunt curio-

si quo delectentur et non inueniunt miseris quo sustententur. **I**nquit beatus **Bernhardus** in quodam sermone. **S**eptimo dissuadet hoc voluptatum vanitas. **E**ccelesiastes duodecimo. **A**dolescentia et voluptas vana sunt. **V**anum est quod non conferit plenitudinem continentem. **U**nde **Hieronimus** dicit in quadam epistola. **S**emper voluptas famem sui habet. ac transacta non satiat. **V**inc dicitur **Ecclesiastes** primo. **N**on satiat oculus visu. nec auris auditu. **U**bi dicit **Hugo**. **Q** totus mundus non sufficit cordi humano. nec cor humanum sufficit toti mundo. **O**mnis enim sanitas omnis pulchritudo. omnis iocunditas rerum conditarum afficere potest cor humanum satiare non potest. nisi illa dulcedo ad quam factum est. **J**uxta illud **Grego.** in moral. xx. vi. ante finem. quia ad deum appetendum anima facta est. iure ei non sufficit quicquid deus non est. **H**ec ille. **O**ctavo dissuadet huius puritas voluptatis. **N**am ut dicit **Boetius** tertio de consolatione. dulcedo humane felicitatis multis amaritudinibus respersa est. **E**t quibus omnibus patet quod quam bene considerauerit conditiones huius miserabilis voluptatis resiliet ab eis. **J**uxta illud **Psalm.** vij. **O**mnis qui te viderit resiliet a te.

¶

Dixi tertio quod circa repressio- nem carnalis voluptatis attendenda est eius peruersitas nociua. **S**unt autem multa nocumenta istius miserabilis voluptatis. **E**st enim hoc viciu effeminatiuum potentie virilis. **S**econdo est accumulatiuum doloris et displicentie singularis. **T**ertio obfuscatiuu decoris et sapientie salutaris. **D**e primo patet hoc in **Sampson** **Judicij**. xvj. **Q**ui pro eo quod dormiuit in sinu **Dalide** vxoris. per quam significatur voluptas carnalis. extecatus est. **R**efert **Quidius**. xv. **B**ethamorphoseos. de fonte salinacio. quia talis virtutis erat quod seorsus abstulit viro qui se balneauit in illo. **I**sto modo est de voluptate. **N**am si homo virilis balneat se in delicijs voluptatis effeminabitur et mollietur et animositatem amittet. **U**nde narrat **Valerius** libro primo. quod **Cornelius** scipio miserus ad hispaniam eo momento quod intravit castra edificie ut omnia que causa voluptatis cogata

erant auferrent et submouerent. Unde si
 mil et semel duo milia scortorum legunt ab
 ille ab exercitu romanorum. Quis prudens prin-
 ceptus qui sic prouidit suis exercitiis amo-
 uendo voluptatem. que milites fortissimos
 effeminat ut agnos. Refert enim Valerius
 libro quinto. capitulo primo. de Hannibale duce
 Carthaginensi. quem mulier quedam pro-
 ditiose romanis tradidit occidendum. La-
 pania inquit luxuria inuictum Hannibalem
 armis complexa vincendum Romano mili-
 ti tradidit. Unde fingit Quintus de arte
 amandi libro secundo. Pars qui deus
 est bellantium cum venere captus fuit vxo-
 re vulcani. inuisibilibus carthenis. et omnibus
 dijs celestibus in derisionem ostensus.
 Cui historie alludens Hieronimus ad
 Rufum de vxore non ducenda. dicit. Pars
 qui cum bellantium deus dici meruit pro-
 pter eius maximam strenuitatem nihil sibi
 metuens a vulcano ligatus est cum vene-
 re inuisibilibus carthenis. sensibilibus tamen.
 Hoc autem ad applausum feminarum et cele-
 stium curie derisum vult dicere quod vulcanus
 fecit carthenas occultas. quas non prouidit
 vxor eius. et posuit eas in lecto. in quibus
 cum Pars intrasset lectum captus est et
 detentus. donec rota celestis curia eum con-
 spectisset. Et ideo dicitur Job. xxxvi. Do-
 rietur in tempestate anima eorum et vita eorum
 inter effeminatos. Istud patet expressis
 se de Holoferne. de quo historia Iudith
 tunc. Secundo istud vitium est accumulatiuum
 doloris vel meroris et displicentie. Natu-
 raliter enim post voluptatem sequitur tristi-
 tia. Sicut deditur Boetius. iij. de conso-
 latione septima. Unde infra metro septimo
 sequenti comparat eam apri. que primo fun-
 dit mel. et postea aculeum recedendo infi-
 git. Hoc bene attendit Demosthenes phi-
 losophus a quo cum Lays meretricis solennis
 de Corintho centum talenta petijt pro con-
 cubitu. ille in celum suspiciens ait. Non emo-
 inquit tanti penitere. quod tamen necessa-
 rium foret si tua fruerer voluptate. In sig-
 num huius fingit Quintus quod virgo que-
 dam nomine Diribaponis desiderauit
 incestum et desideratum perpetravit nutri-
 ce adiuuante. tandem cum esset perceptum fu-
 gatur a patre et in tantam tristitiam incidit quod
 a fletu suspirijs et gemitibus alterata mor-
 tua est. in signum huius quod voluptatem se-

quitur dolor gemitus et suspirium. Tertia
 istud vitium est obfuscatiuum decoris et sapie-
 tie salutaris. Huius exemplum habemus in
 Salomone. qui licet sapientissimus tamen
 voluptate carnis deceptus ad hoc perdu-
 ctus est quod per idolatriam quam ratione amoris
 concubinarum suarum exercuit totam gloriam
 suam confudit. Unde dicitur de eo. Dedisti
 maculam in gloria tua. Cui historie allu-
 dens Hieronimus ad Rufum dicit. Sol
 hominum Salomon thesaurus deliciarum
 domini. sapientie singulare domicilium. cras-
 so tenebrarum fuscatus atramento luce ani-
 me sue. odorem fame. gloriam domus sue
 amore mulierum amisit. Et sic et membris
 dei mutatus est in membris diaboli. Sic
 et alia plura nocumenta huius vitij. inta-
 tum enim nocet hoc vitium quod homo quodam-
 modo occasionaliter ex eo moritur vel sal-
 tem infirmatur. ut dicit Seneca. Hoc au-
 tem fit per consuetudinem. ut dictum est su-
 pra. Item corpus contra spiritum rebel-
 lare facit. Qui enim delicate nutritur seruus
 sentiet postea ipsum contumacem. Et Bern-
 hardus dicit. Si concupiscentia ceperit
 habere irritamenta sunt duo contra vitam
 et sic perit conscientia. Item a sapientia in-
 tellectum abducit. Job. xxxij. Non inue-
 nitur sapientia in terra suauiter viuentium.
 Item incompassibiles homines facit. sicut
 patet de diuine epulone. qui affluens deli-
 cijs noluit misereri Lazaro. Luce. xvi. Et
 Amos seruo. Bibentes vinum et vnguen-
 to delibuti non compatiebantur super con-
 tritione Ioseph. Ultra omnia predicta
 postremo malum facit. quia in penas eter-
 nam commutatur. Apocalyp. xvij. Quian-
 tum glorificauit se in delicijs. tantum ei do-
 te tormentum et luctum. Et quibus patet
 quare voluptas carnalis est fugienda a que-
 tanta mala inferit. non solum anime. sed et
 corpori. et ex qua omnia mala sicut ex fon-
 te procedunt. Hec ergo essent nobis ante
 oculos mentis proponenda. Hec memo-
 riter retinenda et sepius ore recitanda. vel
 scriptis relegenda. presertim quando anti-
 mus noster ad voluptates corporis incli-
 natur. Attendentes finaliter. quod si centum
 annos vno decies centum annos volu-
 ptatibus demus. quasi vnius noctis som-
 num ad eternitatis comparationem vide-
 bunt. Inquit Abris. de reparatioc lapsum

¶ Dominica tertia post trinitatis

Deus ergo operā delicijs spūalibz que sunt opera sancta ⁊ mūda. De q̄bz in psal. Et nō illuminatio mea in delicijs meis. **Glosa.** Per delicias per quas quidez delicias peruenit ad delicias sempiternas. De quibz **Beñ. clir.** dicitur. Prebebit inq̄t sc̄z ipe x̄ps. delicias regibz. id est. omnibus electis in regno suo habitantibz. Ad quas nos perducit ipse q̄ p̄ secula uiuit Amen.

Dominica tertia post trinitatis. I Sermo. LXXXVIII

¶ In peccatores re

Habitat. **Luce. xv.** Sicut dicit **Aug.** super **Johannem** **Atrulit** **christi** veritate vt doctor. mansuetudinē vt liberator. iusticiam vt cognitor. **Vult** dicere **Augustin.** q̄ x̄pus om̄ibz om̄ia factus est. Ignaris vt doctor veritatis. peccatoribus mansuetudo vt liberator. iustis merces vt cognitor. et meritorū inspector et ponderator. sicut de eo scriptum est. **Spiritus** ponderator est dominus. **Proverbior.** xvj. Cum igitur peccatores cognouissent christum doctore veritatis et mansuetū liberatore hoc est relaxatores ⁊ remissore humanitatis merito appropinquabāt ad eum scientes illud de eo. quia qui appropinquat pedibus eius accipiet de doctrina illius. **Deutro. xxxij.** Sicut horrabatur **Dauid** diu ante dices. Accedite ad eū et illuminamini. et facies vestre nō confundentur. **Et certe nō confundentur appropinquantes ad x̄pm.** quia nō repellat dominus plebem suā. sed recipiet eam. per gratiam suā quicūqz ad eum accesserit. sicut ipse de se dicit **Johan. vj.** Eum qui venit ad me nō eiciam foras. sed benigne recipiā ⁊ peccata dimittā. **Ad hoc enim veni in mūdū** vt quērerem et saluum facerem q̄d perierat. **Unde dicit Augustinus** super **Johānem** in glosa super epistolam. **j. Thimo. j.** Q̄ christū ad terram nō traxerūt merita nostra. sed peccata nostra. **Et Ambrosius** super **Lucam** dicit. Q̄ christus iustus venit ad nos peccatores. vt et peccatoribus faceret iustos. p̄r venit ad impios. vt nos faceret pios. humilis ad superbos. vt et superbis faceret humiles. **Hec ille.** Verū sc̄z christus ad hoc venerit vt peccatores lapsos repararet. errantes corrigeret. in-

firmantes adiunaret. vt dicit **Beda** super **Antic. libro. iij.** Ac per hoc iuste ⁊ sancte faceret. quia operi ad quod a patre missus fuerat insulteret p̄sertim peccatores ad se trahendo. quos vt benignius alliceret ad penitentiā. cum eis etiā manducare cōsueuerat. tamē pharisei zelo ducti inuidie cōtra christum molētes infidias de omnibus suis siue dicitis siue factis scandalifaciant omnia sinistre interpretantes calumniabantur. **Unde non valentes** facta sue benignitatis aliter inficere saltem inuenerunt contra christum peccatoribus cōuersantem dicentes. **Dic peccatores recipit. vt dicit euangelium.**

In illo tempore. Erant appropinquantes publicani et peccatores vt audirent illum. **In verbis istis** fit mentio de triplici persona. sc̄z qui ea dixerūt. secūdo contra quē. tertio in cuius iniuriā. **Fuerūt em̄ dicentes** scribe et pharisei **Christi** autē fuit dei filius p̄tra quē ea dixerunt. peccatores autē qui ad x̄pm conuenerant magnā iniuriā et verbis illis patiebant. **Et sic tria hie sunt cōsideranda** q̄ fuerūt in istis tribz personis. **In phariseis** fuit zelus malus cum essent inimici x̄pi occulti. et h̄ triplicis vicij sc̄z inuidie. murmuris. ⁊ detractionis. **Uñ** hic dicit. **Et murmurabant** scribe et pharisei dicentes. quod vicijs fuit et inuidia. per modum detractionis. **In x̄po** fuit mira patientia. prudentia. ⁊ benignitas. per modum pie miserationis. **In peccatoribus** fuit mira ⁊ deuota affectō. p̄ modū salutiferē ad deum cōuersionis. **Due tria** sictantur. Nam de phariseis dicit q̄ murmurabant de x̄po q̄ recipiebat et respōdebat. de peccatoribus q̄ appropinquabant.

Dixi primo q̄ in verbis premissis describitur conditio phariseoz in quibz fuit zelus malus triplicis vicij. sc̄z inuidie. murmuratōis ⁊ detractionis. **Christi** siquidez habuit in se tria elegantissima que iudei equanimiter ferre non poterant. cum essent p̄uersi ⁊ iniquitate pleni. sc̄z sancta desideria. sancta verba. sanctissima opera. **Desideria** itaqz erant sancta. ita q̄ nō potuit aliquid aliud cōsiderare q̄ qd deū patre sc̄ire velle. **Uñ** de eo dicit in **Psalmo.** **Desideriū anime eius tribuisti ei.** **Desideriū** autē x̄pi nō erat ali-